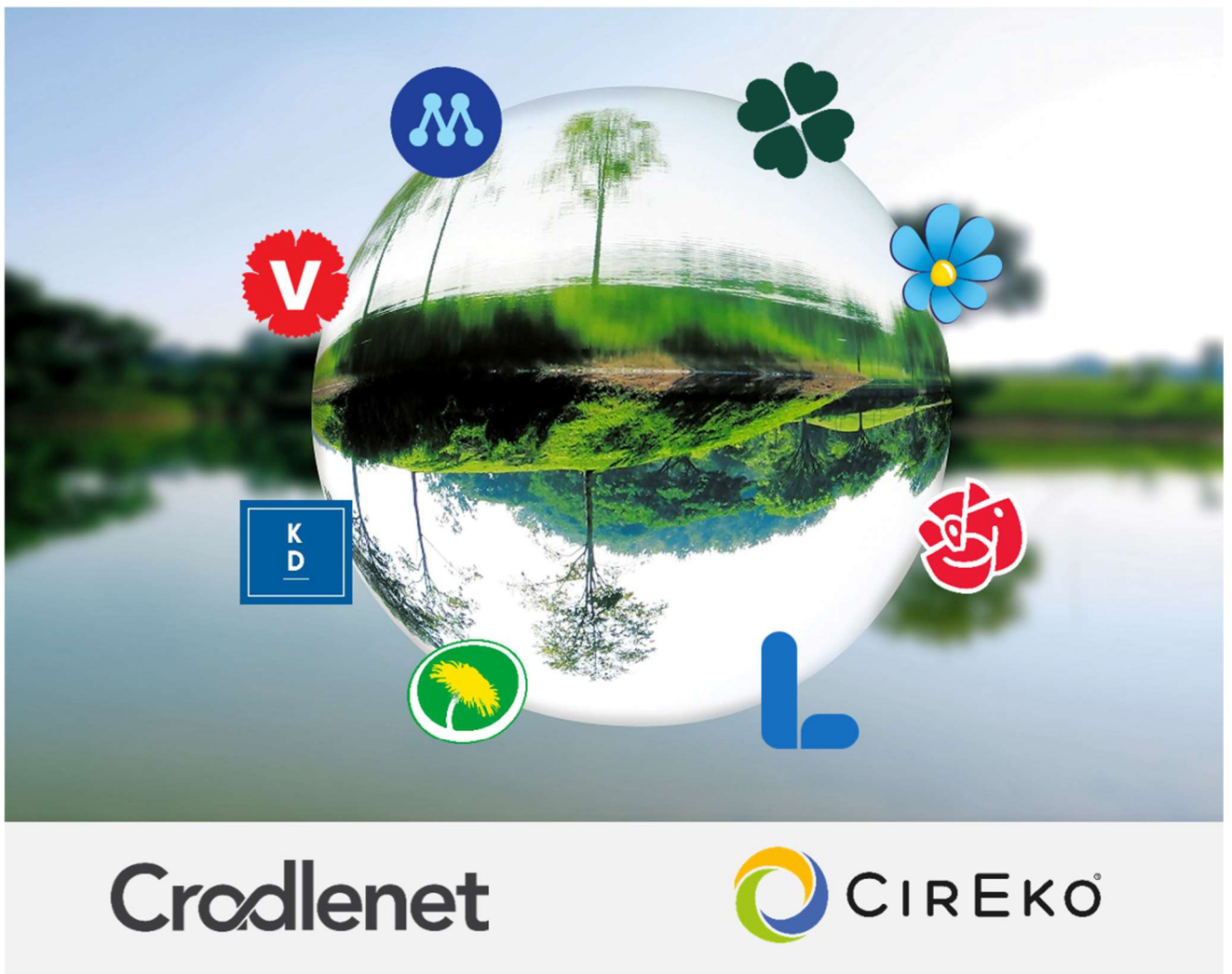

RIKSDAGSPARTIERNAS CIRKULÄRA AMBITIONER 2023

SÅ VILL POLITIKEN FRÄMJA CIRKULÄR EKONOMI

Enkätssammanställning

Fjärde rankningen av partiernas cirkulära ambitioner

Hur ser riksdagspartierna på Sveriges cirkulära omställning?

Vilka är deras ambitioner och hur ska de förverkligas?

Cradlenet och CirEko har sedan 2018 genomfört en årlig kartläggning över partiernas cirkulära strategier. Årets kartläggning är den fjärde i raden.

Under valet förra hösten nämnde få partier cirkulär ekonomi i sina valmanifest och partiprogram, trots att Sverige har en strategi för omställning till cirkulär ekonomi sedan 2020 och handlingsplan sedan 2022.

Vi vet nu också att Sverige endast cirkulerar 3.4% av landets materiella resurser vilket innebär att det är ett av världens minst cirkulära länder.

Samtidigt vet vi att de globala klimatutsläpp kan minska med upp till 70% genom cirkulär omställning.

Därför är det av intresse att ta reda på riksdagspartiernas cirkulära ambitioner.

I år har sju av åtta riksdagspartier svarat på enkäten. CirEko och Cradlenet har utvärderat och poängsatt svaren.

Cradlenet

ett av världens äldsta cirkulära ekonomi-nätverk som hjälper företag och organisationer med omställningen till cirkulär ekonomi.

Cradlenets vision är att Sverige senast år 2035 har en cirkulär ekonomi på plats, som förutsättning för att nå det nationella klimatmålet för år 2045.

cradlenet.se

CirEko®

är en svensk näringslivs- och medlemsorganisation som oberoende och non-profit fokuserar på en affärsomställning till en cirkulär ekonomi.

CirEko engagerar för en växande lönsam cirkulär marknad för att nå målbilden: "Blomstrande affärer och samhällen inom planetens gränser"

cireko.se

1. Beskriv ert partis cirkulära vision

V	Vi verkar för ett samhälle där vi inte tar ut mer från naturen än vad som är hållbart, där resurser cirkulerar och produkter skapas med längre livslängd. Ett samhälle som genomsyras av ett kretsloppstänkande med återanvändning och återvinning. Denna omställning skapar också nya, gröna jobb.
KD	Vi vill lämna över en värld utan avfall till nästa generation.
C	Centerpartiet cirkulära vision är ett samhälle där vi håller oss inom planetens gränser. Avfall ska betraktas som en tillgång och där vi tar vara på människans uppfinningsrikedom och innovationskraft för att öka resurseffektiviteten och fasa ut fossilberoendet en gång för alla.
SD	Jordens resurser ska utnyttjas varsamt och effektivt. Vi behöver skapa optimala förutsättningar för att återvinna produkter, material och energi så långt det är rimligt och samhällsekonomiskt försvarbart. Här går sunt ekonomiskt förvaltarskap och omsorg om jordens resurser hand i hand.
S	För att klara en hållbar resursförbrukning krävs att ekonomin blir mer cirkulär och att vår konsumtion blir mer hållbar.
M	Ska vi lämna efter oss en värld som är bättre än den vi fick ärva måste vi göra upp med den linjära modellen och gå över till cirkulärt. Det gäller alla delar av samhället.
L	Effektiv resursanvändning är viktigt i en värld där många människor ska leva goda liv inom planetens gränser. Produkterna måste hålla längre, gå att laga och återvinna. Det slutliga avfallet måste minimeras och energiåtervinnas. Delningsekonomin behöver utvecklas för att öka produkters användning.

SVARSPOÄNG:

1. Beskriv ert partis cirkulära vision

V	KD	C	SD	S	M	L	MP
1	0,5	1	0,75	0,5	0,5	0,75	--

Poängsättning baserat på om frågan är besvarad, samt hur väl man förstår vad cirkulär ekonomi är.

0 p: Ej svarat / inga förslag

0,5 p: Beskrivet men ej ur ett cirkulärt helhetsperspektiv

1 p: Beskrivet ur ett cirkulärt helhetsperspektiv

2. När vill ni ha cirkulär ekonomi på plats? (Nationellt mål)

Svarsalternativ: 2030, 2035, 2040, 2045, 2050, Vill inte ha ett nationellt cirkulärt mål

V	2035	Vi har inte föreslagit något målar för när cirkulär ekonomi ska vara infört men vi vill ha klimatmål om nollutsläpp i Sverige till 2035. Senast då anser vi att en cirkulär ekonomi ska vara på plats.
KD	2040	EU har satt målsättningen 2050, men det är för hela Europa, där vi i många länder fortfarande har omfattande deponi. Med tanke på Sveriges försprång finns det anledning att sikta högre för Sverige.
C	2040	Det räcker inte med endast ett nationellt mål för cirkularitet. Det behövs etappmål fram till år 2040 som hänger samman med klimatmålen för 2030 och 2045. Ett sätt att utforma dessa etappmål är genom att göra de nationella handlingsplanerna som finns idag mer verkningfulla och bindande.
SD	Vill inte ha ett nationellt cirkulärt mål	Det finns idag många cirkulära inslag i Sverige och i takt med att kunskap och infrastruktur för cirkulära system byggs ut kommer dessa att öka. Vi ser inte att det finns en vits med att ha ett mål om cirkulär ekonomi – det är något som kommer gradvis.
S	Övrigt:	Vi har ej ännu tagit ställning till det
M	Övrigt:	Vi har ej ännu tagit ställning till det
L	Övrigt:	Cirkulär ekonomi finns redan för många produkter och måste utvecklas för varje ny produkt. Regelverket bör sättas på EU-nivå för att få genomslag, även globalt, och vara konkurrensneutralt. Mot den bakgrunden är det svårt att sätta målar.

SVARSPOÄNG:

2. När vill ni ha cirkulär ekonomi på plats?

V	KD	C	SD	S	M	L	MP
1	0,75	1	0,25	0	0	0,25	--

Poängsättning baserat på om frågan är besvarad, samt utförlighet och motiverad.

0 p: Ej svarat/givit förslag

0,5 p: Ej så utvecklat svar

1 p: Genomarbetat svar

3. Hur ska det mätas och följas upp hur cirkulärt Sverige är?

V	Vi har föreslagit att det införs tidsatta och mätbara nationella mål för omställning till cirkulär ekonomi. Sverige bör även anta mål om minst 75 procents minskning av materialfotavtrycket i Sverige till år 2050.
KD	Naturvårdsverket bör förslagsvis få i uppdrag att ansvara för detta.
C	Det behövs en kombination av mätningar och indikatorer för att få en heltäckande bild av cirkulariteten. En av de viktigaste delarna är att mäta hur stor andel av produkterna som är av återvunnet material och att mäta mängden avfall som inte återanvänds. Andra saker som inte är lika självklara handlar om livslängden på produkterna, produktdesign och återvinningsgrad, exempelvis hur länge en tvättmaskin håller, om det finns reservdelar till en eventuell reparation och om det efteråt går att använda delar av den till en ny tvättmaskin. Andra mer övergripande saker att följa upp är hur stor medvetenhet det finns i befolkningen om konsumtion och återvinning och om det finns aktuell forskning på området.
SD	Avfallsflöden och vad värdet av dessa flöden är ett sätt. Utvecklingen går framåt och vi vet idag inte hur mycket mer vi kommer kunna återvinna om 10 år.
S	Det låter vi experter bedöma. Vår roll som förtroendevalda politiker är att lyssna på forskarsamhället, näringsliv och civilsamhället för att sedan utforma och stifta lagar som tar hänsyn till en helhet kring olika politikområden.
M	Förslagsvis får relevant myndighet i uppdrag att följa upp. Exakt metod lämnar vi till experterna.
L	Mätningar bör ske genom att specifika mätetal tas fram för olika material. Behovet av cirkulära flöden är så väsensskilt för olika material, vilket gör att det inte är meningsfullt att slå ihop dem i ett samlat mätetal. Det är viktigt att mätmetoderna är internationella för att underlätta jämförelser mellan länder och därmed kunna identifiera goda exempel.

SVARSPOÄNG:

3. Hur ska det mätas och följas upp hur cirkulärt Sverige är?

V	KD	C	SD	S	M	L	MP
1	0,75	1	0,5	0,75	0,75	0,75	--

Poängsättning baserat på om frågan är besvarad, samt utförlighet och motiverad.

0 p: Ej svarat/givit förslag

0,5 p: Ej så utvecklat svar

1 p: Genomarbetat svar

4. Hur prioriterat är cirkulär ekonomi för ert parti? Motivera svar

1 är minst viktigt - 10 är mycket viktigt

V	10	En cirkulär ekonomi är nödvändig för att möta klimatkrisen och värna den biologiska mångfalden.
KD	8	Frågan kommer högt upp på agendan men vårt parti har av tradition att sätta vårdfrågorna på första plats.
C	10	Cirkulär ekonomi är en oerhört central fråga för oss. Den kopplar ihop miljö och ekonomi som är absolut nödvändigt för att vi ska uppnå FN:s hållbarhetsmål. Det är också en fråga som engagerar många av våra medlemmar, på partistämman i förra månaden behandlades en mängd motioner på just detta område
SD	7	Att vi har ett samhälle där vi klokt tar vara och återanvänder jordens resurser när det är möjligt till en försvarbar kostnad är givetvis viktigt, men det är svårt att seriöst gradera in olika frågor på en skala.
S	10	En omställning till en cirkulär ekonomi är en möjlighet för att få fram nya hållbara och gröna jobb i Sverige och öka tillväxten och säkra välfärden.
M	8	För Moderaterna är det uppenbart att den linjära modellen har gjort sitt. Ska vi klara den gröna omställningen måste vi börja leva mer hållbart. För Moderaterna är det prioriterat att fler aktörer i samhället är med på resan mot hållbarhet och ställer om sin affärsmodell till en cirkulär ekonomi.
L	8	Den cirkulära ekonomin är ett sätt att nå klimat och miljömål. Där påverkan av ett resursuttag eller av avfallshantering har stor miljö- eller klimatpåverkan måste prissättningen på resursflödena ge en hög grad av cirkularitet. På andra områden där påverkan är liten är cirkulariteten mindre viktig.

SVARSPOÄNG:

4. Hur prioriterat är cirkulär ekonomi för ert parti?

V	KD	C	SD	S	M	L	MP
1	1	1	0,5	1	1	1	--

Poängsättning baserat på prioritet samt om frågan är besvarad och motiverad.

0 p: Ej svarat eller angett under prioritet 6

0,5 p: Ej så utvecklat svar och angett prioritet 6-7

1 p: Genomarbetat svar och angett prioritet 8-10

5. Vilka är de 5 viktigaste cirkulära förslagen som ert parti har lagt fram de senaste 2 åren?

Beskriv förslagen i rubrikform och länka till dem

V	<ul style="list-style-type: none">- Inför tidsatta och mätbara nationella mål för cirkulär ekonomi- Reglerande krav på relevanta produkters reparationsmöjligheter, hållbarhet och återanvändning- Inför krav på reglering för ökat producentansvar med krav på standardisering av plasttyper i syfte att öka återanvändning och återvinning- Inför reglering som ställer högre krav på att byggsektorn använder hållbara material, inklusive krav på återbrukade och återvunna material- Inför producentansvar för textilier <p>https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/motion/cirkular-ekonomi_hb02438/</p>
KD	<p>Utan inbördes ordning</p> <p>1 Motion om återbruk i byggsektorn. https://data.riksdagen.se/fil/68F41063-7994-4B40-87F9-506742B4B3B2</p> <p>2 Cirkulär hantering av textil och textilavfall. https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2023/05/forslag-pa-ny-cirkular-hantering-av-textil-och-textilavfall/</p> <p>3 Minska matsvinnet och ge Livsmedelsverket i uppdrag att arbeta med detta https://data.riksdagen.se/fil/C2500347-3DEB-4CAD-A6D2-5728FCC67A3B</p> <p>4 Uppdrag om ökad tillgång av alternativa bindemedel till betong https://www.sgu.se/om-sgu/nyheter/2023/februari/alternativa-bindemedel--nodvandiga-for-att-minska-beroende-av-kalksten-i-betong/</p> <p>5 Fortsatt satsning på bio-CCS/CCU https://regeringen.se/pressmeddelanden/2023/09/industriklivet-och-ccs-relaterade-tekniker-foreslas-fa-ytterligare-100-miljoner-kronor-i-budgetpropositionen/</p>
C	<p>-Vi vill att svenska staten ska anta ett ambitiöst mål om exempelvis 20 % återvunnet material i offentliga upphandlingar.</p> <p>-Vi vill utreda möjligheterna att införa en lag om offentlig avyttring som omfattar bl a elektronik och inredning.</p> <p>-Vi vill att producentansvaret ska utvidgas och att kommunerna med insamlingsansvar för förpackningar från hushåll i samverkan med producenterna bör finna effektiva lösningar som gynnar en cirkulär ekonomi.</p> <p>-Vi vill se över hur en infrastruktur för en industriell textilåtervinning i Sverige kan främjas, som inom ramen för Industriklivet. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/motion/centerpartiets-budgetmotion-2024_hb022733/</p> <p>-Vi vill följa upp hur den nya lagstiftningen om att aktörer som erbjuder mat och dryck i engångsmatlådor också behöver erbjuda det i lådor och muggar som kan återanvändas fungerar.</p> <p>Länk kring alla förslag: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/motion/hallbarhet-och-miljo_hb022485/</p>
SD	<p>https://data.riksdagen.se/fil/0E5212F0-753E-4F2B-B220-531237CC71C6</p>

S	<p>Sverigebränslet Vi föreslår en basinblandning av biodrivmedel som är lägre än dagens och på den nivå som branschen har uttryckt är rimlig. Sverigebränslet innefattar också ett större statligt åtagande om långa kontrakt för inhemsk produktion av biodrivmedel</p> <p>Effektiva och snabba miljötillståndprocesser Vi socialdemokrater vill modernisera tillståndprocesserna nu för att påskynda den gröna omställningen.</p> <p>Biogasproduktion inom jordbruket Vi ser stora möjligheter i användningen av biogas i vårt jordbruk. Det handlar inte bara om att producera förnybar energi, utan även om att minska beroendet av fossila bränslen.</p> <p>Skogen – Sveriges gröna guld Vi Socialdemokrater vill göra Sverige till en ledande nation inom den nya bioekonomin med innovationer kring nya förnybara bränslen och material från skogen.</p> <p>Satsningar på 500 miljoner kr på industriklivet Vi avsätter en extra summa på 500 miljoner kronor för Industriklivet i vår klimatbudgetsatsning för 2024.</p>
M	<ul style="list-style-type: none"> • Införandet av produktpass • Ökade satsningar på forskning och innovation samt test- och demonstrationsanläggningar • Borttagande av kemikalieskatten på begagnad elektronik • Skärpa straffen för grova miljöbrott • Ny, tydligare vägledning om när avfall upphör att vara avfall <p>https://data.riksdagen.se/fil/CE475446-E76A-4E38-8E80-368004301610</p>
L	<p>Konsumenter ska i köpögonblicket ha tillgång till information om produkters förväntade livslängd, hur länge eventuell mjukvara garanteras underhållas samt hur produkten ska repareras och återvinnas.</p> <p>Uttag av jungfruligt material ska minska genom hållbar konsumtion och smarta affärsmodeller.</p> <p>Produktionen av biogas ska ökas kraftigt, i första hand i syfte att minska utsläppen av metan och lustgas.</p> <p>Skadliga ämnen ska återvinnas alternativt förstöras, kretsloppen för dem måste slutas.</p> <p>Återvinningsgraden av sällsynta jordartsmetaller ska vara mycket hög.</p> <p>https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/motion/vagen-till-en-cirkular-ekonomi_H8023238</p> <p>https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/motion/liberal-klimatpolitik---omstallning-i-en-vaxande_H9024199</p>

SVARSPOÄNG:

5. Vilka är de 5 viktigaste cirkulära förslagen som ert parti har lagt fram de senaste 2 åren?

V	KD	C	SD	S	M	L	MP
1	0,5	1	0	0,5	0,5	0,5	--

Poängsättning baserat på om frågan är besvarad enligt kriterierna, motiverad och går i cirkulär riktning.

0 p: Ej svarat enligt kriterierna/går ej i cirkulär riktning

0,5 p: Delvis svarat enligt kriterierna/går i cirkulär riktning

1 p: Svarat enligt kriterierna/går i cirkulär riktning

6. Vilka 3 cirkulära styrmedel tycker ert parti är viktigast? *Länka gärna*

V	<ul style="list-style-type: none"> - Reglerande krav på relevanta produkters reparationsmöjligheter, hållbarhet och återanvändning - Styrmedel som ekonomiskt främjar användandet av återvunna råvaror framför nyutvunna råvaror - Styrmedel och regelverk som främjar byggnation i biobaserade material <p>https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/motion/cirkular-ekonomi_hb02438/</p>
KD	Det finns tre sätt att styra på i detta sammanhang: Man kan förbjuda något, man kan bromsa något genom skatter, man kan stimulera något genom subvention. Vi vill använda alla dessa tre verktyg på ett sätt så att vi får optimal nytta.
C	<p>En förutsättning är att vi behöver se över befintlig lagstiftning och i synnerhet miljöbalken som behöver uppdateras och återspegla dagens möjligheter och anpassas efter cirkulära samhällsstrukturer. Det finns olika styrmedel, vi prioriterar kvotplikter på återvunnet material eftersom det skulle styra efterfrågan. Därtill ser vi den gröna skatteväxlingen som ett effektivt verktyg för att göra svenska företag mer konkurrenskraftiga och få dem att vilja satsa mer på grön teknik och miljöinnovationer.</p> <p>Vi tror även på att fortsätta utveckla producentansvar som i grunden är ett mycket effektivt och ändamålsenligt sätt att skapa ekonomiska drivkrafter och incitament för att göra produkter lättare att återbruka och återvinna. Slutligen ser vi behov av statliga finansiella satsningar på infrastruktur i industriell skala för att öka takten i materialåtervinning av bl.a. plast, textil och elektronik för att kunna omhänderta ökande volymer av produkter som samlas in vid utökade producentansvar.</p>
SD	Administrativa styrmedel som främjar en marknad för avfall är viktigt. Det pågår en utredning om ekonomiska styrmedel för att främja en cirkulär ekonomi och efter den presenterats kommer partiet ta ställning till dess förslag.
S	<p>Utökad producentansvar för elektronik</p> <p>Därför vill vi se ett utökad producentansvar och andra cirkulära styrmedel som bidrar till ökad insamling av oanvända mobiltelefoner så att en marknad kan skapas för i första hand återanvändning och sedan återvinning.</p> <p>Kvotplikt på återvunnet material inom bygg och flera andra samhällssektorer</p> <p>Vi vill se över möjligheterna att införa en kvotplikt och stimulanser på återvunnet material vid upphandling av nyproduktion av bostäder för att minska människors påverkan på miljön. Att inkludera användningen av återbrukade material i byggreglerna är också ett steg vi ser som nödvändigt för att främja hållbart byggande och därför finns det ett behov av att se över Boverkets byggregler.</p> <p>Förändrade upphandlingsregler</p> <p>Vi tror på att förändrade upphandlingsregler för stat, kommuner och myndigheter är en stark förändringsfaktor i att göra det lönsammare för kommuner och företag att övergå till en cirkulär ekonomi.</p>
M	Produktpass, skatter, tydligare vägledning och krav.
L	<ul style="list-style-type: none"> - Förearen betalar. Det ska komma en kostnad med att göra det som är skadligt. - Lagkrav på återvinning, te x av avfall och sällsynta jordartsmetaller - Ökat krav på produkters livslängd

SVARSPÖÄNG:

6. Vilka 3 cirkulära styrmedel tycker ert parti är viktigast?

V	KD	C	SD	S	M	L	MP
1	0	0,5	0	1	0	1	--

Poängsättning baserat på om frågan är besvarad och motiverad i cirkulär riktning.

0 p: Ej svarat/givit otydliga svar/otydlig cirkulär riktning

0,5 p: Svarat men ej så konkret

1 p: Tydligt konkret svar i cirkulär riktning

7. Ska det vara lägre moms på cirkulära produkter och tjänster? Motivera svar

Svarsalternativ: Ja, Nej, Vet ej/har inte tagit ställning

V	Vet ej/har inte tagit ställning	Vi vill införa fler styrmedel för att gynna cirkulära produkter och tjänster. Sänkning av momsen är dock inte alltid den mest verkningsfulla åtgärden. Men lägre moms kan vara lämpligt ibland, och vi vill t ex göra en översyn för att inom bygghandeln göra återbrukade produkter och material momsfria.
KD	Nej	Momsen bör vara så enhetlig som möjligt och är ett trubbigt instrument om man vill ändra beteenden. Däremot vill vi gärna utvidga ROT/RUT med fler tjänster.
C	Nej	Vi tycker att differentiering av momssatser ska användas mycket restriktivt och systemet med moms behöver förändras i en riktning mot en enhetlig momsnivå. Det är mer effektivt att exempelvis öka kvotplikterna på återvunnet eller biobaserat material i insatsvarorna.
SD	Nej	Nej, rent generellt ska vi vara restriktiva med att ha för många differentierade momssatser.
S	Nej	Avsteg från principen om generella skatteregler kan vara motiverade för att styra mot minskad miljöpåverkan i lägen när förbud inte är lämpliga. Men skatteinkomster ska främst användas för att finansiera våra gemensamma åtaganden.
M	Ja	Om lägre moms får effekt, ja. Annars inte. Fler verktyg behöver jobba tillsammans för att vi ska nå cirkularitet.
L	Nej	Vi anser att principen förorenaren betalar bör gälla, inte att vi inför olika momssatser.

SVARSPOÄNG:

7. Ska det vara lägre moms på cirkulära produkter och tjänster?

V	KD	C	SD	S	M	L	MP
0,5	1	1	1	1	0,5	1	--

Poängsättning baserat på om frågan är besvarad och motiverad.

0 p: Ej svarat/tagit ställning

0,5 p: Svarat men ej så konkret

1 p: Tydligt konkret svar

8. Ska det införas en skatt för jungfruliga material? Motivera svar

Svarsalternativ: Ja, Nej, Vet ej/har inte tagit ställning

V	Vet ej/har inte tagit ställning	Vi är öppna för att skatt kan vara ett lämpligt styrmedel. Vi har föreslagit att regeringen bör ges i uppdrag att skyndsamt utreda lämpliga styrmedel som ekonomiskt främjar användandet av återvunna råvaror framför nyutvunna råvaror.
KD	Vet ej/har inte tagit ställning	Vi har inte lagt ett skarpt förslag om detta men det kan vara ett verktyg för att uppmuntra ett cirkulärt beteende. Dock viktigt att träffsäkerheten är god och att det inte blir symbolpolitik. Exempelvis skulle det kunna stimulera ökad användning av gråberg istället för att bryta ny malm.
C	Ja	Ja, som en del i en grön skatteväxling som bidrar till en cirkulär ekonomi. För Centerpartiet är grön skatteväxling en central del av både miljöpolitiken och den ekonomiska politiken.
SD	Nej	Jungfruliga material kommer att behöva användas även framöver, inte rimligt att straffa ut dessa branscher, i förlängningen konsumenter genom skattehöjningar. Rimligt att i tillämpliga delar kräva en viss kvot återvunna material. Denna typ av regel behöver regleras på EU-nivå.
S	Vet ej/har inte tagit ställning	Konkurrenskraften behöver beaktas om nya skatter ska införas eller subventioner avskaffas. Cirkulära produkter och tjänster är nödvändiga för att mer hållbart samhälle, det innebär emellertid inte att de bästa lösningarna för att öka den cirkulära ekonomin finns inom skattesystemet.
M	Nej	Vi måste öka incitamenten för cirkulära affärsmodeller, men för att klara den gröna omställningen kommer det behövas jungfruliga material inte minst för tillverkning av batterier och ny teknik. Att beskatta all jungfrulig material vore ohållbart i sig. Tydligare regler och incitament behövs.
L	Vet ej/har inte tagit ställning	

SVARSPOÄNG:

8. Ska det införas en skatt för jungfruliga material?

V	KD	C	SD	S	M	L	MP
0,5	0	1	0,5	0	0,5	0	--

Poängsättning baserat på om frågan är besvarad och motiverad i cirkulär riktning.

0 p: Ej svarat/går emot cirkulär riktning

0,5 p: Ej tagit ställning/delvis tagit ställning i cirkulär riktning

1 p: Svarat med ställningstagande i cirkulär riktning

9. Ska företag med cirkulära affärsmodeller ha lägre arbetsgivaravgifter? Motivera svar

Svarsalternativ: Ja, Nej, Vet ej

V	Nej	Vi är för ekonomiska incitament för detta men anser inte att lägre arbetsgivaravgifter är mest lämpligt.
KD	Nej	Att reducera arbetsgivaravgifterna i styrande syfte har tyvärr visat sig vara ett ineffektivt sätt att främja en sak. Vi väljer därför att inte gå fram med den metoden.
C	Nej	Nej, vi ser det som mycket osannolikt att det med EU-regler skulle gå att sänka arbetsgivaravgifterna för en specifik bransch eller typ av verksamhet, oavsett hur stor nytta den levererar för klimatet eller den cirkulära omställningen.
SD	Nej	Det här riskerar att skapa snåriga och svårtolkade regelverk. Vi har överlag medvetna konsumenter i Sverige som gör medvetna val så att företag har ett etablerat hållbarhetskoncept är en ren affärsnödvändighet och det behöver inte regleras av ytterligare byråkrati.
S	Nej	Cirkulära affärsmodeller är nödvändiga för att mer hållbart samhälle och behöver öka kraftigt, det innebär emellertid att det är varken möjligt eller lämpligt att göra det till en fråga för arbetsgivaravgifterna.
M	Nej	Vi har inget sådant förslag idag.
L	Nej	Det är inte en faktor som ska påverka arbetsgivaravgifterna.

SVARSPOÄNG:

9. Ska företag med cirkulära affärsmodeller ha lägre arbetsgivaravgifter?

V	KD	C	SD	S	M	L	MP
0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0	0,5	--

Poängsättning baserat på om frågan är besvarad och motiverad.

0 p: Ej svarat/tagit ställning

0,5 p: Svarat men ej så konkret

1 p: Tydligt konkret svar

10. Ska cirkulär ekonomi integreras i läroplanen?

Svarsalternativ: Ja, Nej, Vet ej, Övrigt:

V	Vet ej	
KD	Ja	I delar som är relevanta kan det vara meningsfullt.
C	Övrigt: Redan integrerat inom flera ämnesområden.	Redan idag finns begrepp som miljö och hållbarhet inskrivet i läroplanen och ett flertal ämnen, inte minst samhällskunskap, biologi, geografi och hemkunskap berör miljö, klimat och hållbarhet. Vi ser det som ett stort ingrepp att ändra läroplanen och anser att dagens innehåll redan är noga avvägt.
SD	Nej	Svenskt förskola/skola är duktiga på att lära ut om cirkulär ekonomi även om det inte är den termen som används. Skolan har idag svårt att få resurserna att räcka till och många elever karar inte målen i grundämnena som det är, varför vi inte ser det som rimligt att lägga ännu mer press på skolan.
S	Nej	Vi anser att någon revidering av läroplanen inte är aktuell i nuläget. Hållbarhet är ett perspektiv som genomsyrar läroplanen och återfinns både i skolans uppdrag, de övergripande kunskapsmålen och flera kursplaner t ex biologi, samhällskunskap och hem- och konsumentkunskap.
M	Vet ej	Vi ser positivt på att fler lär sig om hur man kan bidra till den cirkulära ekonomin, men Moderaterna har inte tagit ställning till om det ska ingå i läroplanen eller inte.
L	Övrigt: Den är redan en integrerad del. Det som behövs är produkter som är gjorda för att hålla, repareras och återvinnas. Kunskapen finns.	

SVARSPOÄNG:

10. Ska cirkulär ekonomi integreras i läroplanen?

V	KD	C	SD	S	M	L	MP
0	1	1	0	0	0	0,5	--

Poängsättning baserat på om frågan är besvarad och motiverad.

0 p: Ej svarat/tagit ställning

0,5 p: Svarat men ej så konkret

1 p: Tydligt konkret svar

11. Vilka stöd behöver offentlig sektor för att ställa om till cirkulär ekonomi?

V	Vi har föreslagit kraftigt ökat anslag till Klimatklivet för att bl.a. stärka omställningen till cirkulär ekonomi. Stöd ska gå till både privat och offentlig sektor.
KD	I första hand handlar det om kunskapsuppbyggnad och att hitta former för delning/spridning av kunskapen.
C	Den offentliga sektorn är styrd av en politisk organisation. Oavsett på vilken nivå det gäller, så finns det en form av politisk styrning av den offentliga sektorn, ibland nära organisationen om det är en kommun eller i andra fall på längre avstånd om det exempelvis handlar om en nationell myndighet. Det är mycket viktigt att den politiska ledningen är medveten om den cirkulära ekonomin och har mål och strategier för att uppnå cirkuläret inom just den organisationens verksamhetsområde. I Centerpartiets vision om ett helhetsgrepp och politiskt ledarskap så ingår det att offentlig sektor ska få budskapet från politiken att det är det cirkulära som är vägen framåt. Det kan vara krav på återvunnet material i upphandling, det kan vara hur organisationen gör sig av med produkter när de ska bytas ut (C driver på för ett förslag om offentlig avyttring), det kan vara om hur ett sjukhus jobbar med matsvinn eller det kan vara hur ett kommunalt bostadsbolag ställer krav på byggåtervinning.
SD	Offentlig förvaltning arbetar idag aktivt med detta och det bör inte regleras ytterligare.
S	Offentlig sektor måste gå före i omställningen och vara en förebild när det kommer till cirkularitet. Det gäller både för kommuner, regioner och staten och dess myndigheter. För att kunna göra det kan man behöva titta på upphandlingsregler. När man upphandlar ska cirkularitet självklart vara en del i kravställandet. Det går exempelvis att sätta upp mål för återvinning och återanvändning av material inom olika verksamheter och bygga hållbara städer som är konstruerade för cirkulära flöden samt att bygga logistiksystem som gör att samhällsmedborgarna har lätt att göra rätt.
M	Vi ser positivt på att fler lär sig om hur man kan bidra till den cirkulära ekonomin, men Moderaterna har inte tagit ställning till om det ska ingå i läroplanen eller inte.
L	Generellt bör det ingå i den ordinarie verksamheten att utveckla organisationen mot en cirkulär ekonomi.

SVARSPOÄNG:

11. Vilka stöd behöver offentlig sektor för att ställa om till cirkulär ekonomi?

V	KD	C	SD	S	M	L	MP
0,5	0,5	0,5	0	0,5	0	0	--

Poängsättning baserat på om frågan är besvarad och motiverad.

0 p: Ej svarat/givit otydliga svar

0,5 p: Svarat men ej så konkret

1 p: Tydligt konkret svar

12. Ska offentlig sektor kompetensutvecklas gällande cirkulär ekonomi?

Svarsalternativ: Ja, Nej, Vet ej

V	Ja	Det ser vi gärna, men det bör avgöras av kommuner och regioner själva. Vi har föreslagit kraftigt ökade generella bidrag från staten till kommuner och regioner.
KD	Ja	Det är en självklarhet att man ständigt har en lärande organisation och kompetensutvecklas inom samtliga relevanta områden.
C	Ja	Det behövs både utbildning och ökad medvetenhet, men framförallt att man tar ett politiskt ansvar och ledarskap i frågan. Det är också viktigt att komma ihåg att övergången till en cirkulär ekonomi kräver engagemang från både privat och offentlig sektor.
SD	Ja	Kompetensutveckling är alltid nödvändigt, sen behöver kompetensutveckling angående cirkulär ekonomi sättas i relation till behov av kompetensutveckling inom andra områden.
S	Ja	Alla delar av samhället måste genomsyras av hur samhället kan gå från det idag linjära till ett mer cirkulärt tänk och där måste alla led involveras för att nå full effekt. Det är därför viktigt att offentlig sektor går före och är ett föredöme.
M	Ja	Offentlig sektor behöver tydliga regelverk och vägledning samt ökad kompetens. Offentlig sektor spelar en viktig roll i att kunna gå före. Samarbete mellan kommuner för kompetenshöjande är en viktig åtgärd.
L	Ja	För att kunna utveckla organisationen mot en cirkulär ekonomi behövs troligen vidareutbildning. Inte minst för att bli bättre på att upphandla för en cirkulär ekonomi.

SVARSPOÄNG:

12. Ska offentlig sektor kompetensutvecklas gällande cirkulär ekonomi?

V	KD	C	SD	S	M	L	MP
1	1	1	1	1	1	1	--

Poängsättning baserat på om frågan är besvarad och motiverad.

0 p: Ej svarat/givit otydliga svar

0,5 p: Svarat men ej så konkret

1 p: Tydligt konkret svar

13. Ska privata näringslivet kompetensutvecklas gällande cirkulär ekonomi?

Svarsalternativ: Ja, Nej, Vet ej

V	Ja	Alldeles utmärkt, men kostnaden för genomförandet av detta ska ligga på näringslivet. Rimligt att myndigheter medverkar i den kunskapsuppbyggande delen.
KD	Ja	Ett näringsliv som vill vara relevant i framtiden bör ha detta som en hygienfråga. Det är dock en fråga för näringslivet själv att avgöra vad, när och hur.
C	Ja	För oss är näringslivet en viktig motorn i den cirkulära omställningen. Företagens innovationer och nya affärsmodeller driver på utvecklingen mot ett mer hållbart samhälle. Det behövs en kontinuerlig kompetensutveckling eftersom forskning och utveckling ständigt går framåt. Kunskap är en färskvara!
SD	Ja	Kompetensutveckling är alltid nödvändigt, sen behöver kompetensutveckling angående cirkulär ekonomi sättas i relation till behov av kompetensutveckling inom andra områden.
S	Ja	Idag ligger många företag i framkant när det gäller kunnandet och att tillhandahålla hållbara produkter. Det handlar om att skapa förutsättningar för ett ökat utbud och efterfrågan på cirkulära produkter och tjänster.
M	Nej	Näringslivet besitter stora kunskaper redan och kan vara en resurs för offentlig verksamhet. Vi ser alltid positivt på generell kompetensutveckling men har inga förslag på tvingande åtgärder för näringslivets kompetensutveckling.
L	Nej	Näringslivet kommer själva att vidareutveckla sin personal när det är lönsamt att återanvända och återvinna. Det ska inte skattebetalarna stå för.

SVARSPÖÄNG:

13. Ska privata näringslivet kompetensutvecklas gällande cirkulär ekonomi?

V	KD	C	SD	S	M	L	MP
1	1	1	1	1	1	1	--

Poängsättning baserat på om frågan är besvarad och motiverad.

0 p: Ej svarat/givit otydliga svar

0,5 p: Svarat men ej så konkret

1 p: Tydligt konkret svar

14. Vilka stöd för SMF:er bör införas för att de ska kunna ställa om till cirkulära affärsmodeller?

V	Vi har föreslagit en grön statlig investeringsbank. En statlig grön investeringsbank kan också fylla det tomrum på kapital som många små och medelstora svenska miljöteknikföretag i dag upplever när de vill växa. Investeringsbanken bör bl.a. ha till uppgift att på affärsmässiga grunder utveckla dessa svenska miljöteknikföretag genom lånefinansiering till låg ränta.
KD	Vi har inga förslag på aktuella stöd som ska införas för SMF:er. Det som dock förtjänar att lyftas fram är att den offentliga sektorns upphandlingar är en nyckelfaktor för att kunna styra åt önskat håll.
C	SMF:er är kritiskt viktiga aktörer i den cirkulära omställningen eftersom de utgör merparten av alla företag i Sverige. Det stöd och den vägledning de kan behöva behöver anpassas så att de enkelt kan ta del av ny kunskap. Centerpartiet vill att det skapas fler industriparter och innovationskluster för grön teknik där det finns en grundläggande infrastruktur vilket erbjuder så kallade 'plug-and-play' lösningar så att varje enskilt företag inte själva behöver ombesörja bland annat bredband, el och VA-anslutning. För små och växande företag finns det en utmaning i att kunna demonstrera sin nya teknik och innovation så att de sprids till en större marknad och lockar potentiella investerare. Vi ser att det finns ett behov av fler testbäddar där nya lösningar kan demonstreras utan all den betungande reglering och tillsyn som gäller för etablerade tekniker. Här ser vi Nederländerna och deras egen nationella gröna giv som ett lyckat exempel att dra lärdom av.
SD	Det är för olika förutsättningar för att lämna ett generellt svar, det är viktigt att lyssna av behoven från olika branscher.
S	Vi tror på att förändrade upphandlingsregler för kommuner är en stark förändringsfaktor i att göra det lönsammare för SMF- till stånd snabbare miljötillståndsprocesser.
M	Vi har för närvarande inga förslag om stöd. Däremot vill vi se fler end of waste-kriterier och att man ser över effekten av de styrmedel som har införts inte missgynnar svenska företag.
L	Inga särskilda.

SVARSPOÄNG:

14. Vilka stöd för SMF:er bör införas för att de ska kunna ställa om till cirkulära affärsmodeller?

V	KD	C	SD	S	M	L	MP
1	0,5	1	0	0,5	0,5	0	--

Poängsättning baserat på om frågan är besvarad, samt utförlighet och motiverad.

0 p: Ej givit förslag

0,5 p: Ej så utvecklat förslag

1 p: Genomarbetat förslag

15. Vilka delar i EUs Circular Economy Action plan anser ni är viktigast för Sverige?

V	Att vi får produktion och konsumtion av hållbara produkter. Det kräver åtgärder i hela ledet med krav på utformning av produkter så att de håller länge och styrmedel som minskar efterfrågan på nytvunna råvaror och som stimulerar återanvändning, reparation och återvinning.
KD	Arbeta för ökad cirkularitet för plaster. Genom förbättrad ekodesign och gemensamt regelverk kan positionerna förflyttas framåt.
C	Vi ställer oss mycket positiva till handlingsplanen i sin helhet, som dessutom sista åren tagit rejäla kliv framåt. Det signalerar en viktig prioritering från EU-kommissionen och att de också ser cirkulär ekonomi som en central del i den bredare gröna given. Centerpartiet anser att så gott som alla delar av handlingsplanen är viktiga för Sverige, men vill särskilt lyfta fram förslaget om att utöka ekodesigndirektivet till fler produktgrupper. Kan vi påverka de val som görs redan i de allra första produktionsstegen finns det stora vinster att hämta när produkten långt senare ska återbrukas eller återvinnas. Det är också positivt att kommissionen tar fram nya regler för förpackningar, eftersom plast är en av våra stora klimatbovar. Det är också bra att EU tittar närmare på textil och textildesign för ökad återvinning och hur man kan få ökad cirkularitet inom elektronik.
SD	Överlag är de delar som behandlar återvinning av förpackningar och olika material viktiga, till exempel elektroniskt avfall och textil, både för att avfallsströmmarna ökar och för att det är något som vi generellt inte återvinner lika bra som papper eller glas.
S	Eftersom upp till 80 procent av produkters miljöpåverkan avgörs under designfasen så ser vi att en breddning och utvidgning av eko-designdirektiven till att innefatta fler produkter skulle skapa en mer sammanhållen cirkulär ekonomi, både i Sverige men i även globalt. Vi ser också ett behov av att producentansvaret för vissa material måste utvecklas. Vi anser att Sverige bör ligga i framkant när det kommer till att återvinna och återanvända textilier och att öka den cirkulära hanteringen av textilavfall.
M	Att produkter ska vara enkla att återanvända, reparera och återvinna samt att tillverkningen utifrån återvunnet material ska öka. Införandet av så kallade internationella produktpass och krav på produktdesign samt livscykelanalyser är också viktigt.
L	Gemensamt regelverk i EU för produkter, även med mer sektorsvist fokus, är viktigast.

SVARSPOÄNG:

15. Vilka delar i EUs Circular Economy Action plan anser ni är viktigast för Sverige?

V	KD	C	SD	S	M	L	MP
0,5	0,5	1	0,5	1	1	0	--

Poängsättning baserat på om frågan är besvarad enligt kriterierna

0 p: Ej svarat enligt kriterierna

0,5 p: Delvis svarat enligt kriterierna/ej genomarbetade svar

1 p: Svarat enligt kriterierna/genomarbetade svar

16. Vilka infrastrukturförändringar i samhället ser ni som viktigast för att accelerera övergången till cirkulär ekonomi i Sverige?

V	Förbättrad tillgång till kollektivtrafik och järnväg, till lägre pris.
KD	Återigen finns anledning att peka på målsättningarna för plast, att nå 100 procent materialåtervinning av plast. Utvecklingen just nu för att främja detta går mycket snabbt vilket är positivt.
C	Centerpartiet vill se satsningar för att utveckla återvinningsanläggningar i industriell skala, att insamlingen av avfall och uttjänta produkter får en högre sorteringsgrad redan vid insamlingstillfället och fler initiativ för att såväl svenska återvinningsanläggningar som de svenska VA-kollektiven ska vara utrustade med den senaste miljötekniken. Våra reningsverk måste i mycket högre utsträckning börja betraktas som resursverk där näringsämnen som fosfor, kväve och kalium tas till vara och återvinns. I takt med att volymerna av avfall ökar i EU finns en möjlighet för Sverige att kliva fram och säkerställa en modern återvinning samtidigt som vi skapar nya jobb och tillväxt, just därför har vi i vårt förslag till statsbudget en satsning på bland annat avancerade återvinningstekniker som exempelvis fiberåtervinning av textilier i stor skala.
SD	Att det finns välfungerande och lättillgängliga kedjor för återvinning – både för företag och för privatpersoner. För vissa typer av avfall finns dessa redan, men för andra såsom elektronik och textil är det inte lika välutbyggt.
S	Vi anser också att vikten av att fortsätta bygga ut nya stambanor som kan förverkliga vår målsättning om regional utveckling, stadsutveckling, bostadsbyggande och vidgade arbetsmarknadsregioner. Att bygga nya stambanor kommer att öka kapaciteten i järnvägssystemet och innebär både fler tåg och fler tåg i tid. Den svenska industrin har en viktig roll att spela inte bara genom att minska sina egna utsläpp utan också genom att till exempel framställa förnybara cirkulära produkter som kan ersätta fossila och därigenom bidra till en cirkulär och biobaserad ekonomi. Sedan 2018 har Industrilivet gett stöd till att utveckla lösningar för att minska utsläppen inom industrin.
M	Infrastrukturen för exempelvis biogas ligger idag efter. Vi behöver att tillgången till ledningsnät öka, vilket politiken behöver göra sitt för att bidra till. Därtill efterfrågar flera aktörer en bättre infrastruktur för insamling av textilier.
L	Vi behöver underlätta cirkulära kedjor för att bli ännu bättre på att tillverka av återvunnet material, till exempel plaster av förnybar råvara. Mot konsument behöver vi sophämtning av källsorterat material vid bostäder, fler anläggningar som kan sortera blandade sopor och återbruksytor vid sopstationer. Det måste vara lätt att göra rätt.

SVARSPÖÅNG:

16. Vilka infrastrukturförändringar i samhället ser ni som viktigast för att accelerera övergången till cirkulär ekonomi i Sverige?

V	KD	C	SD	S	M	L	MP
0,5	0,5	0,5	0,5	1	0,5	0,5	--

Poängsättning baserat på om frågan är tydligt besvarad och går i cirkulär riktning.

0 p: Ej svarat /går ej i cirkulär riktning

0,5 p: Otydligt svar/går i cirkulär riktning

1 p: Tydligt svar/ går i cirkulär riktning

17. Sverige är ett av de länder i EU som importerar och bränner mest avfall - hur anser ni att denna infrastruktur ska förändras för att kunna göra Sverige cirkulärt?

V	Stärkt producentansvar för ökad återvinning och återanvändning.
KD	En stor anledning till Sveriges stora andel förbränning handlar också om de sopor vi importerar, sopor som annars riskerat hamna på deponi. Det är därför viktigt att sätta in frågan i ett större perspektiv. Ett exempel på att miljönytta kan uppstå är att rester från svensk förbränning såsom flygaska går till Norge för att där neutralisera industrisyra och bilda ofarligt gips som man sedan använder för att återställa gamla dagbrott.
C	Vi tror i grunden på att internationell handel med avfall och återvinningsbart material kan vara en viktig del av en mer globaliserad cirkulär ekonomi. Olika länder har olika goda förutsättningar för att kunna omhänderta och recirkulera sitt avfall. Idag bränner vi en allt för hög andel sopor, vi vill hellre se att möjligheterna till utsortering förbättras redan vid insamlingstillfället vad gäller vårt inhemska avfall. Det behövs anläggningar på industriell skala för utsortering och materialåtervinning av plast, textil och i framtiden elektronik utvecklas i Sverige så att vi kan plocka ut så mycket användbart material som möjligt och endast förbränna det som verkligen saknar framtida användningsområden. Svensk miljöteknik är redan världsledande och vi har goda möjligheter att fortsätta utveckla denna för att kunna ta ett större miljöansvar även inom EU.
SD	Att vi bränner avfall från andra länder för att försörja fjärrvärmesystemet är bättre än att andra länder gräver ner avfallet.
S	Plast är ett användbart material och inom många användningsområden är vi i dag beroende av plasten. Men samtidigt leder produktionen, konsumtionen, nedskräpningen och förbränningen av plast till stora utmaningar för miljön och klimatet. För att bygga ett hållbart Sverige i spetsen för omställningen måste vi minska plastanvändningen, säkerställa korrekt hantering och förbättra återvinningen genom att öka utsorteringen av plast i vårt avfall som bränns. Våra stora investeringar genom klimat- och industrilivet har både utvecklat avancerade återvinningsindustrier och minskat utsläppen, samtidigt som gröna jobb har skapats. Denna riktning mot cirkulär plasthantering är avgörande för att Sverige ska bli världens första fossilfria välfärdsland. Vi anser också att fjärrvärme och kraftvärme idag är effektivt. Men de fossila utsläppen måste minska. Avfallsförbränningsskatten är inte lösningen utan det måste till bättre styrmedel.
M	Många delar i den svenska avfallsförbränningen fungerar idag bra. Restprodukter som till exempel slaggrus sorteras ut och används som ersättning till naturgrus vid vägbyggen. Då ser vi snarare vikten av att materialavskiljning av svåråtervunna produkter förbättras, vilket vi vill ska utredas. Därtill vill vi avskaffa avfallsförbränningsskatten då kraftvärmeverken som byggts de senaste åren hjälper till att bland annat avgifta kretsloppen. Alternativet till import av sopor i många fall är att länder istället lägger soporna på deponi, vilket är sämre hållbarhetssynvinkel. I Sverige blir soporna el och värme.
L	Vi anser att det är utmärkt att Sverige bränner andra länders sopor. I Europa deponeras fortfarande enorma mängder brännbart avfall vilket, förutom de lokala miljöproblemen detta innebär, läcker stora mängder metan. Ur klimatsynpunkt är det betydligt bättre om soporna importerats till Sverige och eldas. Dock behöver det fossila innehållet i soporna elimineras. Ingenting ska tillverkas av fossila råvaror. För att göra det möjligt behöver återvinningen öka markant.

SVARSPOÄNG:

17. Sverige är ett av de länder i EU som importerar och bränner mest avfall – hur anser ni att denna infrastruktur ska förändras för att kunna göra Sverige cirkulärt?

V	KD	C	SD	S	M	L	MP
0,5	0	1	0	0	0	0	--

Poängsättning baserat på om frågan är besvarad, motiverad och går i cirkulär riktning.

0 p: Ej svarat /går ej i cirkulär riktning

0,5 p: Otydligt svar/går i cirkulär riktning

1 p: Tydligt svar/ går i cirkulär riktning

18. Ska Sverige ha en nollvision för avfall?

Svarsalternativ: Ja, Nej, Vet ej

V	Vet ej	
KD	Ja	På samma sätt som vi har en nollvision inom trafiksäkerhetsarbetet är det rimligt att sätta "noll" som ett visionärt mål även inom detta område. Det handlar också om ett förändrat betraktelsesätt – att börja tänka "resurs" istället för "avfall".
C	Ja	En nollvision för avfall bidrar till att uppnå mer hållbar konsumtion och produktion. Det innebär att allt som tillverkas ska vara enkelt att återbruka och återvinna samt att förbrukade varor ska ses som användbara resurser att bevara i kretsloppet snarare än avfall.
SD	Nej	Det kommer inte med det vi vet idag vara möjligt att bli helt fria från avfall, men i den mån det går att återvinna och återanvända ska vi göra det.
S	Ja	Samtidigt så kommer det alltid finns restprodukter och giftiga ämnen som kommer svara svåra att återvinna men det bör vara målsättningen.
M	Nej	Vi har inte nåt sånt förslag. Men självklart är det bra om mängden avfall minskar och så många resurser som möjligt används på ett cirkulärt sätt.
L	Nej	Det kommer alltid att finnas en gräns för när återvinning inte längre är motiverat ur miljö- och kostnadssynpunkt. Fokus bör ligga på att skapa effektiva processer för återvinning av material med stort värde och miljöpåverkan i stället för på en nollvision.

SVARSPOÄNG:

18. Ska Sverige ha en nollvision för avfall?

V	KD	C	SD	S	M	L	MP
0	1	1	0,5	1	0,5	0,5	--

Poängsättning baserat på om frågan är besvarad, motiverad och går i cirkulär riktning.

0 p: Ej svarat /ej tagit ställning/går ej i cirkulär riktning

0,5 p: Svarat men ej i cirkulär riktning

1 p: Svarat som går i cirkulär riktning

19. Hur cirkulärt tror ni Sverige är idag i procent?

(Se GAP-report www.circularity-gap.world)

V	3,4%	
KD	3,4%	Detta bör naturligtvis öka
C	3,4%	Vi tror att Sverige dessvärre ligger relativt lågt om man se till CGR-måtte, enligt rapporten hamnar Sverige på en siffra 3,4 cirkularitet. Jämfört med andra länder är det lågt, samtidigt som Sveriges ekonomi och handel inte stannar vid nationsgränsen, så länderna är inte alltid jämförbara. Men vi er at Sverige ha ren stor potential med ett politiskt ledarskap, nationella mål och en färdplan kopplat till detta finns stora möjligheter att omvandla den svenska ekonomin.
SD	5%	
S	3,4%	
M	----	Ska v inte säga att Sverige ligger långt fram i omställningen. Men mkt återstår att göra.
L	----	Det är inte ett relevant mått mot bakgrund av svaret i fråga 3.

20. Är det något annat ni vill tillägga?

V	Se gärna mer i vår riksdagsmotion Cirkulär ekonomi: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/motion/cirkular-ekonomi_hb02438/
KD	
C	Det behövs ett politiskt ledarskap och ett helhetsgrepp för att uppnå en cirkulär ekonomi. Näringslivet behöver inse att det på lång sikt är mest ekonomiskt lönsamt med en cirkulär ekonomi. Det är positivt att EU ligger långt framme i dessa frågor och det gör att Sverige måste hänga med. Detta helhetsgrepp och politiska ansvarstagande saknar vi idag från regeringen, när man exempelvis höjer moms på vissa reparationer. Det behövs mer fokus på frågan, en specialiserad grupp som kan följa upp och ha helikopterperspektiv annars riskerar vi fastna i detaljer och kanske lösa en viss del, men inte allt.
SD	
S	300 i max antal tecken på enkätfrågorna är alldeles för lite utrymme för att ge en rättvisande beskrivning av våra förslag för en cirkulär ekonomi.
M	Att skapa förutsättningar för ett resurseffektivt samhälle ligger högt upp på Moderaternas agenda. Politikens uppgift är att skapa goda förutsättningar för olika aktörer att ta ansvar för sitt avfall och värna principen om att förorenaren betalar. Med utgångspunkt i avfallshierarkin, helhetssyn och idén om en cirkulär ekonomi bör Sverige med kraft fortsätta omställningen till ett resurseffektivt samhälle.
L	

Sammanräkning

	V	KD	C	SD	S	M	L
Snitt:	0,63	0,55	0,8	0,38	0,56	0,41	0,46
S:A poäng:	12,5	11	16	7,5	11,25	8,25	9,25
1. Beskriv ert partis cirkulära vision	1	0,5	1	0,75	0,5	0,5	0,75
2. När vill ni ha cirkulär ekonomi på plats?	1	0,75	1	0,25	0	0	0,25
3. Hur ska det mätas och följas upp hur cirkulärt Sverige är?	1	0,75	1	0,5	0,75	0,75	0,75
4. Hur prioriterat är cirkulär ekonomi för ert parti?	1	1	1	0,5	1	1	1
5. Vilka är de 5 viktigaste cirkulära förslagen ert parti lagt fram de senaste 2 åren?	1	0,5	1	0	0,5	0,5	0,5
6. Vilka 3 cirkulära styrmedel tycker ert parti är viktigast?	1	0	0,5	0	1	0	1
7. Ska det vara lägre moms på cirkulära produkter och tjänster?	0,5	1	1	1	1	0,5	1
8. Ska det införas en skatt för jungfruliga material?	0,5	0	1	0,5	0	0,5	0
9. Ska företag med cirkulära affärsmodeller ha lägre arbetsgivaravgifter?	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0	0,5
10. Ska cirkulär ekonomi integreras i läroplanen?	0	1	1	0	0	0	0,5
11. Vilka stöd behöver offentlig sektor för att ställa om till cirkulär ekonomi?	0,5	0,5	0,5	0	0,5	0	0
12. Ska offentlig sektor kompetensutvecklas gällande cirkulär ekonomi?	1	1	1	1	1	1	1
13. Ska privata näringslivet kompetensutvecklas gällande cirkulär ekonomi?	1	1	1	1	1	1	1
14. Vilka stöd för SME:er bör införas för att de ska kunna ställa om till cirkulära affärsmodeller?	1	0,5	1	0	0,5	0,5	0
15. Vilka delar i EUs Circular Economy Action plan anser ni är viktigast för Sverige?	0,5	0,5	1	0,5	1	1	0
16. Vilka infrastrukturförändringar i samhället ser ni som viktigast i Sverige?	0,5	0,5	0,5	0,5	1	0,5	0,5
17. Sverige är ett av de länder i EU som importerar och bränner mest avfall ...	0,5	0	1	0	0	0	0
18. Ska Sverige ha en nollvision för avfall?	0	1	1	0,5	1	0,5	0,5

Visuellt resultat

Riksdagspartiernas cirkulära ambitioner 2023

1. Beskriv ert partis cirkulära vision							
2. När vill ni ha cirkulär ekonomi på plats?							
3. Hur ska det mätas och följas upp hur cirkulärt Sverige är?							
4. Hur prioriterat är cirkulär ekonomi för ert parti?							
5. Vilka är de 5 viktigaste cirkulära förslagen ert parti lagt fram de senaste 2 åren?							
6. Vilka 3 cirkulära styrmedel tycker ert parti är viktigast?							
7. Ska det vara lägre moms på cirkulära produkter och tjänster?							
8. Ska det införas en skatt för jungfruliga material?							
9. Ska företag med cirkulära affärsmodeller ha lägre arbetsgivaravgifter?							
10. Ska cirkulär ekonomi integreras i läroplanen?							
11. Vilka stöd behöver offentlig sektor för att ställa om till cirkulär ekonomi?							
12. Ska offentlig sektor kompetensutvecklas gällande cirkulär ekonomi?							
13. Ska privata näringslivet kompetensutvecklas gällande cirkulär ekonomi?							
14. Vilka stöd för SME:er bör införas för att de ska kunna ställa om till cirkulära affärsmodeller?							
15. Vilka delar i EUs Circular Economy Action plan anser ni är viktigast för Sverige?							
16. Vilka infrastrukturförändringar i samhället ser ni som viktigast i Sverige?							
17. Sverige är ett av de länder i EU som importerar och bränner mest avfall ...							
18. Ska Sverige ha en nollvision för avfall?							

S:A poäng: 12,5 11 16 7,5 11,25 8,25 9,25

Snitt: 0,63 0,55 0,8 0,38 0,56 0,41 0,46

Källa: Cradlenet, CirEko